

Mira Naumanen,
enhetschef
Tel 08-787 80 85

Många banker har brister i rutiner mot penningtvätt

Slutsats

De svenska bankerna brister i efterlevnaden av EU-gemensamma regler som syftar till att spåra penningtvätt och finansiering av terrorism. Det kan försvåra utredningsarbetet för de europeiska polismyndigheterna. Anledningen tycks vara bristande kunskap om reglerna, och brister i systemstöd. De svenska bankerna tar emot många betalningar från utländska banker som inte heller de uppfyller kraven.

FI vidtar följande åtgärder

FI kommer att fortsätta informationsinsatserna om de relativt nya EU-gemensamma reglerna för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. FI planerar också återkommande undersökningar framöver. Sedan undersökningen gjordes i somras har bankerna vidtagit åtgärder, men FI anser att antalet bristfälliga transaktioner fortfarande är för högt.

Undersökningen

Den 1 januari 2007 trädde Europaparlamentets förordning om information om betalaren som skall åtfölja överföringar av medel (1781/2006) i kraft. Förordningen ställer krav på betalningsförmedlare i tre olika transaktionsled: betalarens avsändande bank, förmedlande bank och mottagande bank. Förordningens syfte är att Europas polismyndigheter ska kunna spåra vem som är betalaren. Uppgifter som alltid ska medfölja transaktionen är namn, adress och kontonummer på betalaren, eller som alternativ inom EU, en identifieringskod.

Undersökningen som omfattar samtliga svenska banker har enbart fokuserat på betalningar som är gränsöverskridande.

Undersökningens resultat

Avsändande bank

Förordningen: Avsändande bank ska skicka med fullständig information om betalaren dvs. namn, adress och kontonummer. Om både betalningsleverantör och betalningsmottagaren är etablerade inom EES kan informationen

ersättas med en unik identifikationskod som ska göra det möjligt att spåra transaktionen tillbaka till betalaren.

De större bankerna följer i stort kraven att sända fullständig information om betalaren. Enligt undersökningen är de avsändande bankerna inte alltid medvetna om att de omfattas av förordningen när de anlitar en annan bank för att skicka utlandsbetalningen. De mindre bankerna har generellt uppenbara problem med att efterleva reglerna som avsändande bank när de utför utlandstransaktioner genom förmedlande bank. Enligt förordningen ska en bank som regelbundet underlåter att lämna den information som krävs anmälas till Finanspolisen .

Förmedlande bank

Förordningen: Förmedlande bank ska se till att all mottagen information om betalaren följer med den fortsatta överföringen.

Det är främst de fyra storbankerna Handelsbanken, Nordea, SEB och Swedbank som anlitas av mindre banker för att utföra utlandsbetalningar antingen genom avtal eller att betalningen går via storbanken.

Mottagande bank

Förordningen: Om information saknas eller är ofullständig ska banken avvisa eller begära kompletterande information. Om betalningsleverantör regelbundet underlåter att lämna erforderlig information ska banken vidta åtgärder.

Undersökningen visar att flertalet banker inte har tillräckligt systemstöd för att upptäcka och hantera det stora antalet bristfälliga överföringar som kommer in. Bankerna behöver införa nya rutiner för att åtgärda detta. Det har vidare framgått att många utländska banker inte skickar den information som förordningen kräver. Enligt uppgift från de svenska bankerna har ett flertal utländska banker uppgett att de avvaktar att följa förordningen tills det blir aktuellt med sanktioner. Detta medför att de svenska bankerna får hantera bristfälliga transaktioner för att andra betalningsleverantörer inte följer förordningen. Det visar också att detta inte är ett svensk problem utan ett internationellt.

Den 15 december införs möjligheten att sanktionera brister på det här området.